

Erős darabbal nyitott a Weöres Sándor Színház, az Ádám almáit nagyjából bárkinek merjük ajánlani

Horváth G. Martin - 2020-06-27 15:39:37

Akkor is többet ér az igazság, ha abba emberi életek roppannak bele? Valóban jó ember az, aki hazugságok árán próbálja megmenteni a lelkeket? Mennyi szenvedést képes eltérni az Istenbe vetett hit?

Az Ádám almái kétségtelenül jó választás volt egy járványhelyzet utáni első színházi előadásnak. Olyan sötét humorral operál, ami bár groteszk és néha sokkoló, mégis hangos nevetésre ösztönzi a nézőt.

Az Ádám almái Anders Thomas Jensen dán író és rendező 2005-ös filmje, melyet azóta számos színházban feldolgoztak már, most pedig a Weöresben is jegyet válthatunk rá.

Mielőtt azonban bármilyen részletbe belemennénk, említsük meg, hogy ezt a darabot a szombathelyi társulat szinte teljes egészében online próbálta a járvány ideje alatt.

Az olvasópróbák még a fizikai térben zajlottak, majd beütött a korona, a stáb átköltözött a virtualitásba és nagyjából összeállt a darab, mire újra együtt próbálhattak a színpadon.

Ez a szerencsétlen helyzet tükröződik néhol vissza a színészek közti kémiában is. Habár a szerepet mindannyian jól torkon ragadták – számomra Szabó Tibor élet iránt teljesen közömbös, koffeinfüggő dokija volt a legütősebb – az egymásra adott reakciókon azért lehetett érezni a betanultságot, és az amúgy is szűk mozgásteret biztosító díszletben is helyenként épp csak nem botlottak meg egymás lábában.

fotó: Mészáros Zsolt/Weöres Sándor Színház

Na de szeretném hangsúlyozni, hogy online zajlottak a próbák! Ez nem egy elhanyagolható apróság, hanem egy olyan tényező, ami jóeséllyel szabotálhatta volna a komplett színdarabot.

De nem így lett. Ezek a szépséghibák – különösen, ha ismerjük a próbafolyamat viszontagságait – teljesen elhanyagolhatóak, de ha nem ismernénk a körülményeket, akkor sem igazán rontana az élményen.

Ha valaki nem olyan indíttatásból ül be az Ádám almáira, hogy jó mélyeket gondoljon, akkor is jót fog szórakozni, ugyanis a humor nagyon ül

Ahogy azt a dán filmek humorától már megszokhattuk, a fennkölt, magasztos, helyenként már-már giccses jelenetekbe troll módjára piszkít bele a közönséges és egyáltalán nem PC (politikailag korrekt) poénkodás – ami már csak azért is vicces, mert a troll skandináv eredetű lény.

fotó: Mészáros Zsolt/Weöres Sándor Színház

De joggal merülhet fel a kérdés; mi az, hogy a dán humor nem PC? Hiszen Dánia a világ egyik legPC-bb állama.

Hát éppen így. Az Ádám almáit például vagy nagyon felületesen kell értelmezni, vagy eleve tobzódni kell a PC hisztiben ahhoz, hogy azt mondjuk; ez a darab sértő másokra nézve.

Az a fajta humor, ami itt jelen van, nem a rasszokat, nemeket és kultúrákat gúnyolja, hanem az ezekről alkotott sztereotípiákat.

Már vagy tíz perce lóbálja fegyverét a neonáci Adam, de végül mégis az arab származású Khalid gatyából előrántott revolvéré sül el, mi pedig képesek vagyunk azon a sértő viccen nevetni, hogy az arabok imádnak lövöldözni? Hogy képzeljük?

Engem személy szerint a sztereotípiák szórakoztat, miszerint minden arab szeret lövöldözni, nem pedig az, hogy az Ádám almái gúnyt űz az arabokból.

A jó humornál azonban sokkal több ez a darab. Ingoványos mocsárba

kalauzol minket, mikor a vallási fanatizmus lélektanát fejtegeti

Ivannak, a próbaidős elítélteket foglalkoztató rehabilitációs tábor lelkészének örökké vidám, örökké optimista és örökké Istent dicsérő személyisége mögül a darab folyamán finoman bontakoznak ki a lelki sebek.

fotó: Mészáros Zsolt/Weöres Sándor Színház

A csavarok elsütése nélkül csak annyit mondanék, hogy annyi szörnyűségen ment keresztül élete során, amennyit nem lehet ép elmével elviselni. És hát ő sem tudta.

Ami a történet elején még végtelen jósnak és szent életnek tűnik, egyre inkább válik rémisztő és nyomasztó pszichózissá. A Sátánnal folytatott, életen át tartó küzdelemről szóló prédikációk engem például nagyon emlékeztettek Csáth Géza Egy elmebeteg nő naplója című regényéből a főszereplő pszichotikus tévképzeteire.

És ekkor felmerül a kérdés: Ha egy olyan embert ingatunk meg a hitében, aki valójában csak az élet nyomorúságai elől menekült abba, jót cselekszünk-e ezzel? Felnyitjuk a szemét és segítünk neki elviselni a valóságot, vagy épp mi taszítjuk lejjebb a nyomor lejtőjén?

Az Ádám almáin végig érezhető, hogy egy film színházi adaptációja, de egyáltalán nem a negatív értelemben

Horesnyi Balázs díszlete úgy épül fel, hogy a darab szinte már a filmekben használt vágásához hasonló könnyedséggel váltakozik a jelenetek közt. A négy helyszín egyszerre látható a színpadon, de határozottan érzékelhető köztük, hogy nem egy térben helyezkednek el.

Ehhez jön, hogy mindig csak az a helyszín van megvilágítva, ahol épp a jelenet zajlik, a színpad többi része elhanyagolható. Ha jelenetváltás történik – ami filmes eredete révén elég sok van a darabban –, csak elsötétül a konyha, és kivilágosodik a hálószoba.

fotó: Mészáros Zsolt/Weöres Sándor Színház

Ezzel még a filmes eszköztárban alapkelléknek számító párhuzamos montázs technika is leutánozható, ha egyszerre két helyszínt világítanak meg.

A díszlet egyetlen hibája, s ez már lehet, hogy csak szórszálhasogatás, a kert talaja. Műfűvel van borítva a színpad, ám jóformán ugyanolyan kemény maradt, mintha semmi sem borítaná. Ha a szereplők ezen járnak, vagy egy alma erre a „fűre” esik a fáról, a kemény padló hangja kissé kizökkentő tud lenni.

Mindent összegezve az Ádám almái remekül nyitja a színházat egy kényyszerű zárva tartás után. Aki nevetni vágyik, ne habozzon, aki töprengeni szeretne, az is nézze meg, és akit a jó színészi játék, az igényes díszlet, esetleg a filmnyelvi eszközök izgalmas színpadra adaptálása hoz lázba, az se mulassza el a darabot.

[Anders Thomas Jensen: Ádám almái](#)